

Alena Isabella
Grimmichová

ZÁBAVNÉ TVOŘENÍ PODLE KALENDÁŘE

1. díl
Grimmich

Alena Isabella Grimmichová

Zábavné tvoření

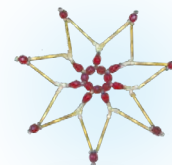
podle kalendáře

Grimmich

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Zábavné tvoření podle kalendáře

1. díl

Alena Isabella Grimmichová

Vydalo nakladatelství Alena Grimmichová – Atelier Grimmich 2025 v Kersku
jako svou 15. publikaci

Grimmich

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu nakladatele.

Texty v knize: Alena Isabella Grimmichová

Fotografie v knize a na obálce: Alena Isabella Grimmichová

Jazyková korektura: Mirka Koníčková

Odpovědný redaktor: Mirka Koníčková

Grafická úprava: Mikuláš Linhart

Grafická úprava obálky: Mikuláš Linhart

Vytiskla tiskárna: PBTisk a.s. 2025

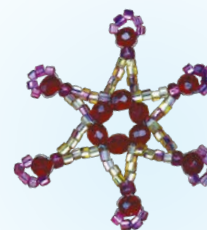
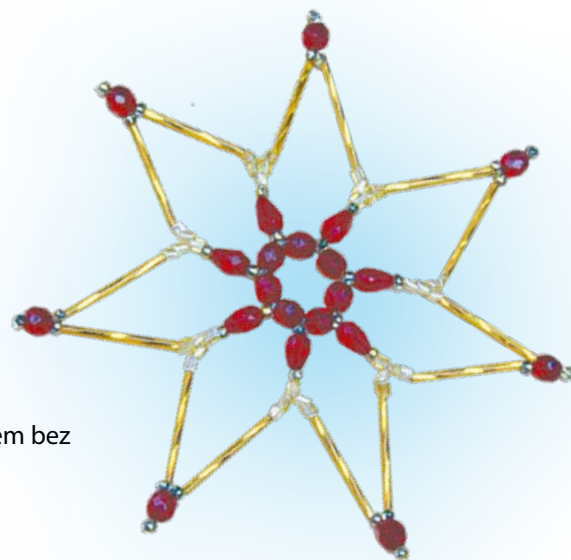
Počet stran: 256

Vydání první

Kersko 2025

Připomínka

Autorka i vydavatel vynaložili značné úsilí, aby návody obsažené v této knize byly co nej přesnější a bezpečné. Nemohou na sebe vzít žádnou odpovědnost, ať přímou či nepřímou, která by z jejich použití mohla vyplynout. Zároveň čtenáře upozorňují, aby dbali bezpečnostních pokynů výrobců výtvarných materiálů a respektovali výrobci doporučené postupy.

ISBN 978-80-88512-07-3 Zábavné tvoření podle kalendáře epub
ISBN 978-80-88512-03-5 Zábavné tvoření podle kalendář epub (soubor)
ISBN 978-80-88512-11-0 Zábavné tvoření podle kalendáře epub (2. svazek)
ISBN 978-80-88512-08-0 Zábavné tvoření podle kalendáře pdf
ISBN 978-80-88512-04-2 Zábavné tvoření podle kalendáře pdf (soubor)
ISBN 978-80-88512-12-7 Zábavné tvoření podle kalendáře pdf (2. svazek)
ISBN 978-80-88512-09-7 Zábavné tvoření podle kalendáře mobi
ISBN 978-80-88512-05-9 Zábavné tvoření podle kalendáře mobi (soubor)
ISBN 978-80-88512-13-4 Zábavné tvoření podle kalendáře mobi (2. svazek)
ISBN 978-80-88512-10-3 Zábavné tvoření podle kalendáře azw3
ISBN 978-80-88512-06-6 Zábavné tvoření podle kalendáře azw3 (soubor)
ISBN 978-80-88512-14-1 Zábavné tvoření podle kalendáře azw3 (2. svazek)

OBSAH

1. díl

LEDEN

- Slepotisk 14
- Novoroční cukroví 17
- Svítící bábovky 18
- Misky s otisky rostlin 20
- Ozdobné podložky z hřebenatek 26
- Barevná ledová mísa 30

ÚNOR

- Květiny malované voskem 34
- Keltované brože 36
- Filcované korále 40
- Šitá srdíčka 44
- Valentýnská srdíčka 46

BŘEZEN

- Obaly na velikonoční dárky 52
- Dekorace z papírových vajíček 54
- Modrá vajíčka 56
- Patchworková vajíčka 58
- Mušle zdobené rýžovým papírem 60
- Kouzelné náušnice z papírových brček 64

DUBEN

- Šnečí ulity a mušle 72
- Odlitky mušlí zdobené metalickými fóliemi 74
- Vajíčka obarvená cibulí 80
- Růžový věneček 82
- Pečené košíčky 84
- Věneček z vajíček 86
- Kraslice technikou koláže 88
- Devný podnos s papírovou koláží 90
- Quillingová přání 94

KVĚTEN

- Šála s měsícem a hvězdičkami 98
- Přáníčka k Svátku matek 100
- Krajkové přání 102
- Stužkové korále 104
- Malovaný hedvábný náhrdelník 106
- Ketlované náušnice na ramínku 112
- Pečené talíře 114
- Korálkové košíčky 116

ČERVEN

- Košíčky z provázků 120
- Šátek se vzorem motýlů 122
- Náramky utkané z korálků 124
- Náhrdelník a náušnice s rybičkami 128
- Zdobené betonové svícny 132

- Sypaná batika v kombinaci s tiskem 134
- Náhrdelník z „bonbonů“ 136
- Stužkové korále 138

2. díl

ČERVENEC

- Náramek z drátku a korálků 142
- Náramek ze stužek a drátku 144
- Mušličkový věnec 146
- Náušnice s květinami 148
- Malované květiny 150
- Kamenné ryby 152
- Mozaika pomocí sochařské hlíny 154
- Věnec quilling 156
- Modrý talíř z ubrousků 158

SRPEN

- Šablonování 164
- Sáčky na levanduli 166
- Řetízkové náušnice 172
- Quilling květiny 176

ZÁŘÍ

- Věnec s pečenými květinami 180
- Sáček na houby 182
- Transfer fotek na podnos 184
- Náhrdelník z brček a hedvábí 190

ŘÍJEN

- Papírové misky 196
- Modrá ozdobná šálka 198
- Náušnice s perličky 202
- Šípkové věnečky 206

LISTOPAD

- Přání se spadáním listů 210
- Barebné mandaly 212
- Šála v bohostylu 216
- Háčkovaný obal na dárky 220

PROSINEC

- Adventní kalendář papírový 222
- Adventní věnec ze slaneho těsta 228
- Vánoční koule patchworkové 230
- Zvon reliéfovou technikou 232
- Domečky na vánoční dekoraci 234
- Vánoční ozdoby ze samotvrdnoucí hmoty 236
- Vánoční ozdoby posypané pískem 238
- Jmenovky na dárky 240
- Pískové pracny 241
- Papírový věnec 242
- Drátěná rybička 244
- Korálkové hvězdy 246
- Ozdoby z organzy 249
- Hvězda a košíček 250

1.

7.

2.

8.

3.

9.

4.

10.

5.

11.

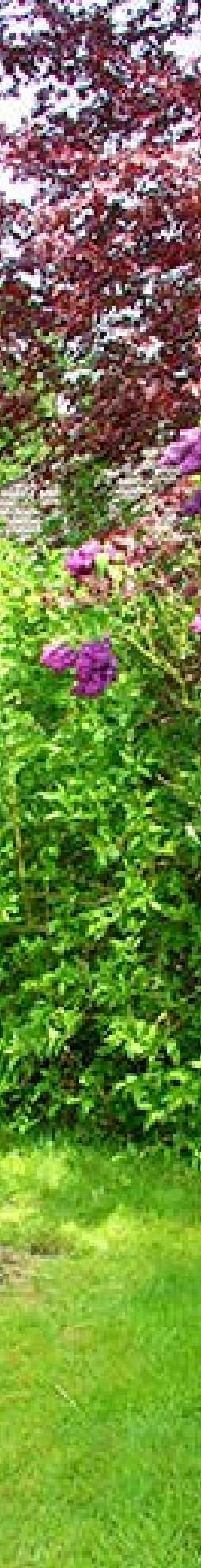

6.

12.

Úvod

Kniha, kterou právě držíte v rukou, je rozšířeným vydáním mé původní knihy Výtvarný rok. Díky vašemu zájmu a podpoře jsem se rozhodla k ní vrátit, přepracovat ji a doplnit o nové kapitoly. Nyní vychází ve zcela novém kabátě pod názvem Zábavné tvoření podle kalendáře.

Tehdy jsem knihu uváděla těmito řádky, které mají stejnou platnost i dnes u nového, rozšířeného vydání, proto je zde opakuji:

Když jsem dostala nabídku napsat knihu o tvoření pro malé i velké v průběhu celého roku, rozvažovala jsem, čím nebo spíš kdy začít. Podobné knihy začínají většinou jarem, dříve tak začínal i kalendář, a končí prosincem a Vánocemi. Leden a únor se jako méně zajímavé měsíce buď vynechají, nebo se některý z jejich svátků přilepí za Vánoce nebo před Velikonoce, což je škoda.

Přemýšlela jsem, jak vnímám čas v roce já, zda pro mne začíná 1. ledna nebo ho, podobně jako naši předci, vnímám od jara do zimy. Rok se člení různě, kromě kalendářního máme školní rok, akademický, liturgický... Každý začíná a končí jindy. Pro mě je stále nejdůležitější dělení na školní rok s letními prázdninami, zřejmě bych tedy měla knihu začít zářím. Přesto jsem se nakonec rozhodla pracovat podle občanského kalendáře a začít knihu lednem. Trochu nelogicky se tím rozdělí Vánoce. Na druhou stranu jsou Vánoce pro většinu z nás natolik oblíbeným svátkem, že snad nebude vadit, pokud jimi bude kniha začínat i končit.

Rozmýšlení začátku knihy mě zároveň přivedlo k pokusu vložit mezi výtvarné projekty povídání o čase, svátcích a kalendáři. O tom, jak se vše v průběhu historie vyvíjelo, jaké kořeny má náš kalendář a vnímání času, i o tom, jak se dávné pohanské svátky měnily vlivem křesťanství, na němž stojí evropská kultura, a jakou mají dnes podobu. Zpočátku jsem měla v plánu podrobně se věnovat každému měsíci v roce. Brzy jsem však zjistila, že téma je natolik rozsáhlé, že není možné je plnohodnotně spojit s knihou o tvoření a zachovat zároveň jistou ucelenost. Z nedostatku prostoru se tedy věnuji pouze některým svátkům, a to hlavně těm, které jsou inspirací k výtvarné tvorbě. Texty o čase jsou tedy stručnější, než bych si přála – a než by si zasloužily. Přesto doufám, že vás zaujmou a případně, že vám pomohou při odpovědích na všetečné dětské otázky.

Doufám, že nové vydání knihy osloví i ty z vás, kdo původní knihu máte doma. Věřím, že vás potěší a obohatí o nové nápady a techniky, které s ní můžete vyzkoušet.

Přeji vám příjemné čtení i tvoření.

Alena Isabella Grimmichová

Základní materiály, postupy a pomůcky

Na začátku si objasníme základní pravidla vybraných textilních technik. Při práci s ostatními materiály jsou techniky vysvětlené přímo v projektech. Zároveň si řekneme, jaké pomůcky a materiály budeme v projektech používat.

Malba na hedvábí

Barvy

Na hedvábí se maluje speciálními barvami na hedvábí, které se dělí podle typu jejich fixace na barvy fixované teplem a barvy fixované párou. V projektech budeme používat barvy fixované teplem. Ty se dále dělí na barvy transparentní, které jsou tekuté a průhledné (proto je ovlivňuje barva podkladu) a na barvy krycí, které jsou pastózní, husté a podklad překryjí bez ovlivnění svého odstínu. Existují také barvy metalické. Jsou většinou krycí a mají kovový lesk. Barvy se fixují několikaminutovým zažehlením látky z rubové strany.

Plošné barvení a batikování látek vytváříme batikovacími barvami. Většina technik barvení textilu se provádí za horka. Obarvení látky, ať jednobarevné nebo formou batiky, nejsnáze provedeme v horké lázni. Tímto procesem barva pronikne do vlákna a nemění splývavost látky. V knize budeme pracovat výhradně s práškovými barvami. Na našem trhu jsou k dostání především pod názvy Duha, Cheds, Chevas a Iberia. Tyto barvy jsou většinou určeny na barvení bavlny nebo vlny, lze je však stejně úspěšně použít i na hedvábí. Některé barvy se používají za horka, jiné za studena. Existují také dovozové práškové barvy určené přímo na hedvábí.

Dále budeme používat mizící (fantomový fix), kterým si můžeme na hedvábí předkreslit vzory, které zmizí buď samy během několika hodin nebo po kontaktu s vodou.

Štětce

Vedle barev je potřeba mít doma vhodné štětce. Můžeme si zakoupit speciální štětce na hedvábí, ale jsou dražší než vlasové na akvarel a lze se bez nich obejít. Kvalitní vlasový štětec je naprosto vyhovující. Lze použít i štětce se syntetickým vlasem. Vhodné jsou štětce, které udrží větší množství barvy a jsou tvarované do špičky. U kulatých štětců na kresbu je důležité, aby dobře držely tvar a špičku.

Rám na hedvábí

Abychom mohli na hedvábí nebo jiný druh textilu malovat, musíme je mít vypnuté na rámu. Není nutné si kupovat drahé nastavitelné rámy. Je možno použít třeba dřevěné rámy zhotovené doma z latí. Látku lze napnout mezi dřevěné kozy, do starých obrazových ráků nebo blind-ráků pro vypínání malířského plátna, případně vypnout mezi dva pracovní stoly. Většinou stačí látku přichytit v rozích špendlíky nebo jemnými připínáčky. K přichycení můžeme také použít klipsy (žabky) na záclony, které se uchycují k rámu gumičkou.

Vosková batika

Vosková batika patří mezi tradiční řemesla. Linie a plochy vytvořené voskem jsou vůči barvě odolné. Jakmile se vosk odstraní, zůstávají původně zakrytá místa bílá, resp. ponechávají si barvu podkladu; vzniká tzv. rezerváž. Vosk, který při práci popraskal, umožní barvě, aby v místě prasklinek obarvila látku a vytvořila žilkování, tzv. krakelování. Krakelování nevzniká jen náhodou, ale lze ho použít jako samostatného výtvarného efektu.

K malbě voskem používáme směs včelího vosku a parafínu.

Včelí vosk je měkčí a vláčnější než parafín, který je naopak tvrdší, vytváří tenčí vrstvy, snadno se láme a odděluje od látky. V projektech budeme malovat štětcem. Na to je ideální namíchat směs v poměru přibližně 1:1. Voskem se dá také tisknout. Používají se k tomu dřevěná nebo kovová razítka. Lze tisknout i formičkami na cukroví.

Parafín v granulích lze nahradit voskem ze hřbitovních nebo čajových svíček. V tomto případě je potřeba postupovat opatrně. Výrobce někdy přidává do svíček barvu nebo příměsi, které mohou práci zničit. Proto je používání svíček třeba předem vyzkoušet a držet se stejné značky.

Pokud nemáme doma profesionální vybavení, je nejideálnější rozehtávat vosk ve vodní lázni. Do hrnce s vodou vložíme plechovou misku s voskem a dáme na vařič. Správně rozehtatý vosk nechává průhlednou stopu, která prosákne do látky. Teplota je závislá na síle a hustotě použité tkaniny. Bavlněné plátno potřebuje vyšší teplotu vosku než jemné hedvábí nebo len, které vosk vstřebávají lehce.

Materiál a pomůcky

V projektech budeme používat transparentní barvy na textil fixované žehlením. Štětce na malbu voskem vybíráme pouze s vlasem z přírodních materiálů. Syntetické štětce se mohou kroutit, spékat i hořet. Budeme potřebovat několik velikostí kulatých i plochých štětců s jemným i hrubým vlasem. Ploché štětce na velké plochy, kulaté štětce na kresbu. U plochých štětců lze ostříhat vlas do formy, kterou potřebujeme. Jemnou linii vytvoříme tenkým štětcem nebo tjan-tingem. Štětec používáme vždy suchý, před začátkem práce ho necháme několik minut rozehřát v horkém vosku. Po dokončení práce štětec vytřeme hadříkem a vyrovnáme do původního tvaru.

Látku, kterou chceme malovat voskem, upevníme do rámu. Stejně dobře můžeme malovat a zvlášť tisknout voskem na látku položenou na hladkém povrchu. Dobře poslouží pečicí papír, pauzovací nebo jiný nesavý papír. Při práci pak látku občas nadzvedneme, aby se příliš nepřilepila k podložce. Jakmile začneme pracovat s barvou, upevníme látku do rámu. Samostatná práce s voskem je naopak na pevném podkladu pohodlnější.

Odstraňování vosku

Nejlepší způsob odstraňování vosku z hedvábí je odžehlování. Na žehlicí prkno dáme složené staré prostěradlo a na něj vrstvu novin. Ty musí být několik týdnů staré, jinak se tiskařská barva obtiskne na hedvábí. Na ně dáme nabarvenou látku a překryjeme dalšími dvěma listy novinového papíru. Vosk odžehlujeme postupně. Jakmile se noviny promastí, okamžitě je vyměníme za nové. Když se všeho vosku zbavíme, látku vypereme mýdlem v teplé vodě.

Tisk, šablony

K tisku používáme barvy na hedvábí, které se fixují teplem. Nejlépe se tiskne barvami krycími, jsou hustší než transparentní a na látce se nerozpíjejí. Jsou vodou ředitelné a k dostání jsou v dostatečném množství odstínů. Tisknout můžeme i transparentními barvami. Pokud do nich přidáme zahušťovací prostředek, zabráníme jejich rozpíjení. Barvu na razítka nanášíme štětcem, válečkem nebo houbičkou. Případně si barvu v tenké vrstvě natřeme na umělohmotnou nebo skleněnou podložku a razítko do ní namáčíme. Před začátkem práce vždy vyzkoušíme otisk na papír nebo raději na odstřížek látky. Je nutné vyzkoušet, kolik má být na razítku barvy. Pokud je jí málo, je otisk nezřetelný, pokud je barvy moc, vytlačí se barva do stran a vytvoří nevzhledný plastický okraj. Tiskneme na pevném podkladu: Pod látku vkládáme papír a stále vyměňujeme za čistý. U složitých vyřezávaných razítek, jako je bunta (tradiční indická razítka) je nejlepší nanést barvu plochým štětcem. Máme tak jistotu, že jsme razítko potřeli celé.

Podobná pravidla platí pro šablonování. Barvy používáme stejné jako na tisk a nanášíme je na ni (nebo lépe skrz) opakovaně štětcem s velmi malým množstvím barvy. Štětec můžeme zaměnit za molitanovu houbičku. Opět je nutné si techniku nejprve vyzkoušet nanečisto.

Tvoření s papírem

Při práci s papírem využijeme nejrůznější strukturové nástroje na vytlačení nebo vykrojení vzoru. Použijeme sady na slepotisk (ScrapBoss), děrovací raznice na vykrojení vnitřních otvorů, okrajů nebo rohů. Tyto nástroje vystříhnou velmi pěkné a přesné detaily. Některé děrovačky zachycují výstřižky v zásobníku, čímž jsou připraveny k dalšímu využití. Mám velmi dobrou zkušenost u nástrojů na papír včetně vhodných nůžek a řezáků se značkou Fiskars. Používají kvalitní ocel a výrobky lze používat dlouhodobě.

Práce s přírodninami, dekorační těsta

Techniky, v kterých pracujeme s přírodninami (mušle, kamínky, sušené rostliny, proutí, dřevo, peří...), jsou popsány v jednotlivých projektech.

Z pomůcek využijeme hlavně tavnou lepicí pistoli, která roztáháním lepicí tyčinky vytvoří pevné spoje. Práce s ní je jednoduchá, pouze je potřeba si vybrat kvalitní nástroj. U levnějších pistolí dochází často k nedokonalému tavení, a proto lepení není dost pevné. Tavnou pistoli lze zaměnit za vhodné lepidlo. U každého lepidla je vždy napsáno, na jaký povrch je určeno. Dekorační těsta v projektech jsou vytvořena z mouky a soli nebo z mouky a písku. Zpracovávají se stejně jako jedlá těsta, určená jsou však pouze k dekoraci.

Další materiály

V projektech budeme dále pracovat se samotvrdnoucí hmotou, která se po vytvarování nechá pouze usušit a tím dojde k fixaci tvaru. V kombinaci s ní používáme často akrylové barvy. Akrylová barva je disperzní barva na bázi polyakrylové pryskyřice. V čerstvém stavu je ředitelná vodou, po zaschnutí je voděodolná. Je vhodná nejen na samotvrdnoucí hmotu, ale hlavně pro malbu na papír, karton, dřevo nebo plátno. Na rozdíl od barvy temperové ji není nutné na závěr fixovat lakem.

Dalším materiálem je polystyren, respektive polystyrenové formy (zvonky, srdce, vejce, krabičky...). Při práci s polystyrenem používáme nejčastěji disperzní lepidla (Dispercol, Herkules), špendlíky, látky a ubrousky. Na řezání využijeme odlamovací nože. Budeme také používat flitry, korálky, stuhy a drátky. Jejich druhy jsou v projektech vždy uvedeny.

V mnoha projektech využíváme plastová nebo dřevěná razítka. Ukážeme si, že je lze využít nejen k tisku na papír a látku, ale využijeme také jejich plastické otisky ve spojení se samotvrdnoucí hmotou. Razítka si lze koupit hotová, ale zajímavější je vytvořit si razítka vlastní a vyřezat je z gumy, linolea nebo dřeva. Na plastické otisky můžeme také využít nejrůznější předměty se zajímavým povrchem (kovové součástky, korálky, přírodniny...).

Leden

Nový rok

Nový rok je spojen s dobrými předsevzetími a s přáním štěstí a zdraví. Podle lidových tradic měl každý vstupovat do nového roku bez dluhů, po celý první lednový den se neměl s nikým hádat, polehávat dlouho v posteli, neměl nechávat nedokončenou práci a měl si obléci něco nového, neboť „Jak na Nový rok, tak po celý rok“. Symbolem novoročního štěstí jsou prasátka, kominíci, čtyřlístky a podkovy. Na Nový rok se proto pro štěstí jedlo vepřové, naopak neměla se jíst drůbež, aby neuletělo štěstí. Pro dostatek peněz v následujícím roce stačilo sníst velkou porci čočky.

Tři králové

Na začátek ledna připadá svátek Tří králů, na Východě původně slavený 25. prosince spolu s Ježíšovým narozením. Přesunutí tohoto svátku na 6. ledna trochu zastírá skutečnost, že jde o den tradičního slavení Epifanie, zjevení Páně, svátku, který připomíná Ježíšův křest v Jordánu a zjevení jeho božství. Na tříkrálový večer je od konce středověku známo žehnání domů a nápisy křídou nad dveřmi K + M + B. Tato písmena označují počáteční písmena jmen tří králů a zároveň jsou zkratkou slov „Christus mansionem benedicat,“ v překladu „Kriste, žehnej tomuto obydlí.“

„Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se: ‚Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit¹...‘ A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě. Když spatřili hvězdu, zaradovali se velikou radostí. Vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou; padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary – zlato, kadidlo a myrhu.²

Kdo byli tito mudrci nebo králové? Evangelia neuvádějí jejich jména ani počet. V polovině 3. století jsou zobrazováni jako tři mudrci přinášející dary pro Pannu Marii s Ježíškem. Známa mozaika v Ravenně z 6. století je vykresluje jako mocné muže z Východu, mágy v perském oděvu, v dlouhých kalhotách, s čapkami na hlavách, jak přinášejí zlato (symbol královské důstojnosti), kadidlo (symbol božství) a myrhu (symbol utrpení a pohřbení). Pojetí mudrců doznalo během času mnohých změn. V raném středověku byli ztotožněni s králi a dostali jména Caspar, Balthasar a Melichor (v češtině Kašpar, Baltazar a Melichar). Ve výtvarném umění začali symbolizovat tři stádia lidského věku (mládež, mužný věk a stáří) a později od poloviny 14. století i zástupce tří kontinentů Afriky, Asie a Evropy.

Tohle vše nám však neříká to důležité, tedy zpět k otázce: kdo skutečně byli oni mudrci?

Především lidé vzdělaní se zájmem o minulost i budoucnost. Lidé bdělí, kterým neušlo neobvyklé hvězdné znamení, které pochopili jako významnou událost, narození židovského krále, prorokovaného spasitele všech lidí. Proto se zvedli ze svých domovů a vydali se za hvězdou.

Kdy končí Vánoce?

V neděli po Zjevení (a zároveň svátku Tří králů) se slaví Svátek Křtu Páně, připomínka Ježíšova přijetí křtu od Jana Křtitele v Jordánu. Tímto svátkem se uzavírá vánoční sváteční okruh a začíná liturgické mezidobí.

¹ Mt 2, 1–2 (Bible)

² Mt 2, 9–11 (Bible)